

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Оцењивање

Оцењује се теоретско знање ученика, практична примена знања, самостална и коректна анализа текста, познавање и примена граматичких правила, правилно стилско изражавање сопствених мисли и осећања, учешће и рад на часу.

Оцењује се усменим и писаним испитивањем, спровођењем самосталних истраживачких радова, писменим задацима, тестовима, домаћим задацима.

Документација која прати процес оцењивања је дневник, домаћи задаци, тестови. Оцењивање је континуиран процес.

Граматика

Гласовне промене:

- Довољан успех: познавање дефиниције гласовних промена и основних подела гласова;
- Дobar успех: несамостално извођење гласовних промена;
- Врло добар успех: релативно самостално извођење гласовних промена;
- Одличан успех: познавање специфичнијих облика гласовних промена и њихово самостално извођење;

Књижевност

Народна књижевност:

- Довољан успех: препознавање дела народне књижевности, познавање најосновнијих њихових одлика, разликовање родова и врста;
- Дobar успех: познавање основних одлика дела народне књижевности, њихових облика и дефиниција, њихових стилских карактеристика, познавање поделе народне књижевности;
- Врло добар успех: делимично самостална анализа дела народне књижевности, познавање основних функционалних појмова;
- Одличан успех: самостална анализа дела народне књижевности и њихово међусобно повезивање по тематици, структури и мотивима;

Писана књижевност:

- Довољан успех: препознавање дела уметничке књижевности и њихових писаца, познавање најосновнијих њихових одлика, разликовање родова и врста;

- Дobar успех: познавање основних одлика дела уметничке књижевности, њихових облика и дефиниција, њихових стилских карактеристика, познавање поделе уметничке књижевности;
- Врло добар успех: делимично самостална анализа дела уметничке књижевности, познавање основних функционалних појмова;
- Одличан успех: самостална анализа дела уметничке књижевности и њихово међусобно повезивање по тематици, структури и мотивима;

Правопис

- Довољан успех: познавање и употреба најосновнијих правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда.;
- Дobar успех: познавање и употреба основних правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда;
- Врло добар успех: познавање и употреба сложенијих правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда;
- Одличан успех: познавање и употреба готово свих правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда;

Језичка култура

- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Дobar успех: делимично одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Врло добар успех: готово потпуно стилско и тематско одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст изговорен или написан на часу;
- Култура изражавања
- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Дobar успех: делимично одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку;
- Врло добар успех: готово успешно одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку и стилски готово потпуно уједначен текст домаћег или писменог задатка;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст урађен самостално.

Критеријуми оцењивања ученика 2. разреда

Граматика

• КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

- Довољан успех: познавање основна два ћирилична писма и набрајање језика историјским редом;
- Дobar успех: познавање основних одлика два писма и саставних елемената српских језика, као и делимично познавање историјских околности;
- Врло добар успех: разумевање и делимично објашњавање начина развијања језика;
- Одличан успех: објашњавање процеса развоја језика.

МОРФОЛОГИЈА (У УЖЕМ СМISЛУ)

Довољан успех: дефинисање основних врста променљивих речи и њихових служби

- Дobar успех: препознавање основних врста речи и делимично успешно одређивање њихове службе у реченици;
- Врло добар успех: познавање специфичнијих карактеристика променљивих речи и њихових служби;
- Одличан успех: самостално одређивање свих облика променљивих речи и њихових служби у реченици;

Непроменљиве речи и њихова служба у реченици- систематизација

- Довољан успех: дефинисање основних врста непроменљивих речи и њихових служби
- Дobar успех: препознавање основних врста речи и делимично успешно одређивање њихове службе у реченици;
- Врло добар успех: познавање специфичнијих карактеристика непроменљивих речи и њихових служби;
- Одличан успех: самостално одређивање свих облика непроменљивих речи и њихових служби у реченици;

Глаголски облици – систематизација

- Довољан успех: препознавање и дефинисање употребе основних глаголских облика;
- Дobar успех: познавање начина грађења неких глаголских облика;

- Врло добар успех: познавање начина грађења већине глаголских облика и њихове специфичније употребе;
- Одличан успех: самостално одређивање глаголских облика, њиховог грађења и службе у реченици;

Лексика

- Довољан успех: препознавање основних лексичких појмова и њихово дефинисање;
- Добар успех: препознавање већег броја лексичких појмова и њихово дефинисање;
- Врло добар успех: препознавање лексичких појмова у савременом тексту;
- Одличан успех: разумевање њихове стилске вредности и разлога њихове употребе у савременом језику;

Зависне реченице:

- Довољан успех: препознавање основних облика зависних и независних реченица, делимично теоријско знање и делимична практична примена.
- Добар успех: уочавање основних облика зависних и независних реченица, одређивање њихове службе, веће теоријско знање и већа могућност практичне примене.
- Врло добар успех: делимично самостално одређивање више врста зависних и независних реченица и њихових међусобних односа, делимично самостално одређивање њихове службе.
- Одличан успех: самостално одређивање врста зависних и независних реченица и њихових међусобних односа, познавање теорије и самостална практична примена.

Књижевност

Писана књижевност

- Довољан успех: препознавање дела уметничке књижевности и њихових писаца, познавање најосновнијих њихових одлика, разликовање родова и врста;
- Добар успех: познавање основних одлика дела уметничке књижевности, њихових облика и дефиниција, њихових стилских карактеристика, познавање поделе уметничке књижевности;
- Врло добар успех: делимично самостална анализа дела уметничке књижевности, познавање основних функционалних појмова;
- Одличан успех: самостална анализа дела уметничке књижевности и њихово међусобно повезивање по тематици, структури и мотивима;

Правопис

Довољан успех: познавање и употреба најосновнијих правописних правила везаних за састављено и растављено писање речи, правописне знаке. скраћенице.

Добар успех: познавање и употреба основних правописних правила везаних за састављено и растављено писање речи, правописне знаке. скраћенице.;

- Врло добар успех: познавање и употреба сложенијих правописних правила везаних за састављено и растављено писање речи, правописне знаке. скраћенице.;
- Одличан успех: познавање и употреба готово свих правописних правила везаних за састављено и растављено писање речи, правописне знаке. скраћенице. речи;

Говорне и писмене вежбе

- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Добар успех: делимично одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Врло добар успех: готово потпуно стилско и тематско одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст изговорен или написан на часу;

Домаћи и писмени задаци

- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Добар успех: делимично одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку;
- Врло добар успех: готово успешно одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку и стилски готово потпуно уједначен текст домаћег или писменог задатка;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст урађен самостално.

Критеријуми оцењивања ученика 3. разреда

Граматика

- СИНТАКСА

Довољан успех – познавање основних карактеристика синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеме и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске).

Добар успех: делимично познавање синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеме и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске).

Врло добар успех: готово самостално одређивање синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеми и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске).

Одличан успех: самостално одређивање синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеми и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске).

Лексика

- Довољан успех: препознавање основних лексичких појмова и њихово дефинисање;
- Добар успех: препознавање већег броја лексичких појмова и њихово дефинисање;
- Врло добар успех: препознавање лексичких појмова у савременом тексту;
- Одличан успех: разумевање њихове стилске вредности и разлога њихове употребе у савременом језику;

Књижевност

Писана књижевност

- Довољан успех: препознавање дела уметничке књижевности и њихових писаца, познавање најосновнијих њихових одлика, разликовање родова и врста;
- Добар успех: познавање основних одлика дела уметничке књижевности, њихових облика и дефиниција, њихових стилских карактеристика, познавање поделе уметничке књижевности;
- Врло добар успех: делимично самостална анализа дела уметничке књижевности, познавање основних функционалних појмова;
- Одличан успех: самостална анализа дела уметничке књижевности и њихово међусобно повезивање по тематици, структури и мотивима;

Правопис

- Довољан успех: познавање и употреба најосновнијих правописних правила везаних за транскрипцију речи из страних језика (основни принципи и примери);
- Добар успех: познавање и употреба основних правописних правила везаних за транскрипцију речи из страних језика (основни принципи и примери);
- Врло добар успех: познавање и употреба сложенијих правописних правила везаних за транскрипцију речи из страних језика (основни принципи и примери);

- Одличан успех: познавање и употреба готово свих правописних правила везаних за транскрипцију речи из страних језика (основни принципи и примери);

Говорне и писмене вежбе

- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Дobar успех: делимично одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Врло добар успех: готово потпуно стилско и тематско одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст изговорен или написан на часу;

Домаћи и писмени задаци

- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Дobar успех: делимично одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку;
- Врло добар успех: готово успешно одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку и стилски готово потпуно уједначен текст домаћег или писменог задатка;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст урађен самостално.

Критеријуми бројчаног оцењивања

Оцену одличан (5) добија ученик који је у стању да:

- 1) примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама; самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова;
- 2) бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података;
- 3) формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке;
- 4) решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке;

5) изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима;

6) влада моторичким вештинама које захтевају сложеније склопове покрета, брзину и висок степен координације; влада моторичким вештинама тако што комбинује, реорганизује склопове покрета и прилагођава их специфичним захтевима и ситуацијама тако да дела ефикасно;

7) самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру, захтеве безбедности и очувања околине, показује иницијативу и прилагођава извођење, начин рада и средства новим ситуацијама;

8) доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и организује поделу улога задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији „застоја” у групном раду; фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру;

9) утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе;

10) континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их.

Оцену врло добар (4) добија ученик који је у стању да:

1) логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације;

2) повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота;

3) пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено;

4) заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената;

5) уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација;

6) изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима;

7) влада моторичким вештинама које захтевају сложеније склопове покрета, брзину и висок степен координације;

8) самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури, бира прибор и алате у складу са задатком и захтевима безбедности и очувања здравља и околине;

9) планира динамику рада, организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму планиране заједничке продукте групног рада;

10) планира и организује краткорочне и дугорочне активности, утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе;

11) континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује.

Оцену добар (3) добија ученик који је у стању да:

- 1) разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих;
- 2) разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму;
- 3) уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих;

4) бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту;

5) уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, ликовно и др.), укључујући коришћење информационих технологија;

6) изводи основне моторичке вештинама угледајући се на модел (уз демонстрацију);

7) самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине;

8) извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја;

9) планира и организује краткорочне активности и одређује потребно време и ресурсе;

10) показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.

Оцену довољан (2) добија ученик који је у стању да:

1) познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума;

2) усвојио је одговарајућу терминологију;

3) закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером;

4) способан је да се определи и искаже став;

5) примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту;

6) уме јасно да искаже појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационах технологија;

7) влада основним моторичким вештинама и реализује их уз подршку;

8) уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине;

9) извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе; уважава чланове тима и различитост идеја;

10) планира и организује краткорочне активности на основу задатих услова и ресурса;

11) повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење.

Оцену довољан (1) добија ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан(2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.

Критеријуми оцењивања ученика 4. разреда

СИНТАКСА

Падежи – систематизација

- Довољан успех: препознавање основних облика падежа и основних употреба у реченици (градиво 5. разреда);
- Дobar успех: познавање већег броја служби и значења падежних облика;
- Врло добар успех: познавање сложенијих служби и значења падежних облика;
- Одличан успех: корелација служби и значења различитих падежних облика;

Независне и зависне реченице – систематизација

- Довољан успех – познавање основних карактеристика независних и зависних реченица;
- Дobar успех: делимично познавање структуре независних и зависних реченица и њихових везника;

- Врло добар успех: готово самостално одређивање врста независних и зависних реченица и њихово настајање проширивањем прилошких одредби, објеката и субјеката;
- Одличан успех: самостално одређивање врста независних и зависних реченица и њихово настајање проширивањем прилошких одредби, објеката и субјеката;

Лексика

- Довољан успех: препознавање основних лексичких појмова и њихово дефинисање;
- Дobar успех: препознавање већег броја лексичких појмова и њихово дефинисање;
- Врло добар успех: препознавање лексичких појмова у савременом тексту;
- Одличан успех: разумевање њихове стилске вредности и разлога њихове употребе у савременом језику;

Зависне реченице:

- Довољан успех: препознавање основних облика зависних и независних реченица, делимично теоријско знање и делимична практична примена.
- Дobar успех: уочавање основних облика зависних и независних реченица, одређивање њихове службе, веће теоријско знање и већа могућност практичне примене.
- Врло добар успех: делимично самостално одређивање више врста зависних и независних реченица и њихових међусобних односа, делимично самостално одређивање њихове службе.
- Одличан успех: самостално одређивање врста зависних и независних реченица и њихових међусобних односа, познавање теорије и самостална практична примена.

Књижевност

Уметничка књижевност

- Довољан успех: препознавање дела уметничке књижевности и њихових писаца, познавање најосновнијих њихових одлика, разликовање родова и врста;
- Дobar успех: познавање основних одлика дела уметничке књижевности, њихових облика и дефиниција, њихових стилских карактеристика, познавање поделе уметничке књижевности;

- Врло добар успех: делимично самостална анализа дела уметничке књижевности, познавање основних функционалних појмова;
- Одличан успех: самостална анализа дела уметничке књижевности и њихово међусобно повезивање по тематици, структури и мотивима;

Правопис

- Довољан успех: познавање и употреба најосновнијих правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда.;
- Добар успех: познавање и употреба основних правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда;
- Врло добар успех: познавање и употреба сложенијих правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда;
- Одличан успех: познавање и употреба готово свих правописних правила везаних за велико слово и поделу речи на крају реда;

Језичка култура

- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Добар успех: делимично одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Врло добар успех: готово потпуно стилско и тематско одговарање на постављене захтеве у говорној и писменој вежби;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст изговорен или написан на часу;

Култура изражавања

- Довољан успех: успешно препричавање текста;
- Добар успех: делимично одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку;
- Врло добар успех: готово успешно одговарање на постављене захтеве у домаћем или писменом задатку и стилски готово потпуно уједначен текст домаћег или писменог задатка;
- Одличан успех: стилски и тематски уједначен текст урађен самостално.

Када су питању писмене провере знања ослањамо се на скалу која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:

Прецент тачних одговора	Оцена
од 85%-до 100%	одличан (5)
од 70%-до 85%	врло добар (4)
Од 55%-70%	добар (3)
од 40%-55%	довољан (2)
испод 40%	недовољан (1)